

1. Profiel 4: Algemeen

Leerlingen worden onder andere in een Profiel 4 geplaatst vanwege hun cognitieve niveau ($50/55 < IQ < 70$) en het behaalde leerlijn-niveau.

Aan het eind van de SO-periode worden vaardigheden op niveau 9 à 10 beheerst.

Op de vakgebieden schriftelijke taal en rekenen halen de leerlingen aan het einde van de SO-periode een voldoende op CITO-M4 niveau.

Leerling met een harmonisch profiel 4 kunnen doorstromen naar het SBO of het PRO-onderwijs.

Bij leerlingen met profiel 4 speelt comorbiditeit vaak een rol. (dit is een bijkomende beperking voortkomend uit een syndroom, een beperking op motorisch of zintuiglijk vlak, een stoornis in het autistisch spectrum, of een andere psychiatrische beperking zoals bijvoorbeeld ADHD, ADD, ODD). Dit kan een reden zijn om een leerling blijvend binnen het ZML-onderwijs te plaatsen.

De leerlingen ontvangen een SO-getuigschrift. De doelen zijn gericht op praktische toepassing bij wonen, werken en vrijetijdsbesteding en bevatten ten minste de aspecten voorbereiding op arbeid, Nederlandse taal, rekenen, oriëntatie op wonen, oriëntatie op dagactiviteiten, mens en natuur, mens en maatschappij, oriëntatie op culturele- en kunstzinnige vorming en sport en bewegen. Het leren omgaan met moderne (digitale) media vormt een nadrukkelijk onderdeel van het onderwijsaanbod.

In het VSO is er bijna altijd sprake van comorbiditeit bij leerlingen met een profiel 4. Andere leerlingen zijn namelijk al op jongere leeftijd doorgestroomd naar andere vormen van onderwijs

Deze leerlingen ontvangen een VSO-getuigschrift, op grond van het doorlopen van de leerroute die voorbereid is op de arbeidsmarkt. Er worden kerndoelen vastgesteld voor het uitstroomprofiel arbeid. Aanvankelijk zal de leerling grotendeels aan de kerndoelen werken, later krijgen beroepscompetenties steeds meer nadruk. Deze zijn afgeleid van de beroepskwalificatiedossiers zoals de kwalificatiestructuur beroepsonderwijs die kent. Deze kwalificaties hebben namelijk herkenbare arbeidsmarktwaarde. De kerndoelen kunnen onderdeel zijn van het werken in de praktijk, zij worden niet altijd op school onderwezen. Daar waar nodig zoekt de school partners buiten de school om dit niveau te kunnen bereiken.

2. Profiel 4: Leerling- kenmerken

Leerling-kenmerken; Algemeen

- Lichte verstandelijke beperking IQ bereik; $50/55 < IQ < 70$
- Vergelijkbaar ontwikkelingsniveau: 7- 12 jaar
- In SO en VSO: volgen de leerlingen zml onderwijs
- Zeer frequent sprake van co- morbiditeit: PDD, ADHD, hechtingsproblematiek, Prader- Willy syndroom etc.
- Moeilijk leerbaar op het gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling
- Matig tot slechte concentratie ivm prikkelgevoeligheid
- Weinig inzicht in consequenties van eigen gedrag
- Moeite met veranderingen
- Grensoverschrijdend gedrag
- Ontwikkelingsperspectief / uitstroommogelijkheden: Na de SO periode stroomt de leerling door naar Praktijkonderwijs, indien alle vaardigheden op niveau 9 a 10 van de leerlijn beheerst worden

en de CITO-scores minstens op niveau M4 voldoende behaald worden. De sociaal emotionele ontwikkeling moet daarbij passen binnen het PRO-onderwijs.

- Is dit niet het geval dan stroomt deze leerling door naar het VSO ZML (brugklassen met accent op cognitie). Na de VSO periode stroomt de leerling uit naar een arbeidssituatie. (bij voorkeur naar sociale werkvoorziening of het vrije bedrijf)

Voor leerlingen met dit profiel is structuurverlening heel belangrijk. De omgeving moet overzichtelijk en voorspelbaar gemaakt worden. Dit houdt in:

- Orden de omgeving en de lesstof
- Maak verwachtingen duidelijk maken
- Herhaal ook de reeds behaalde doelen (leerstof zakt na een tijdje weer weg)
- Maak gebeurtenissen voorspelbaar
- Maak de betekenis van dingen, gebeurtenissen, communicatie en omgangsregels duidelijk
- Voorzie de te verrichten handelingen duidelijk van een begin en een eind.
- Bekrachtig elke adequate gewenste handeling of adequaat gedrag volgens leertheoretische principes.

Leerling-kenmerken: zelfstandigheid

- Heeft ondersteuning nodig bij het uitvoeren van meervoudige opdrachten.
- Vertoont zelfinitiatief maar overziet gevolgen van eigen handelen vaak niet.
- Heeft over het algemeen de capaciteit om zelfstandig te leren reizen (VSO)

Leerling-kenmerken: zelfredzaamheid

- Kan zich na de kleuterperiode zelfstandig aan- en uitkleden
- Kan materialen zonder hulp opruimen
- Kan een eenvoudige boodschap overbrengen
- Is binnen en/of buiten de school mobiel (VSO periode)
- Kan eenvoudige, bekende opdrachten / taken zelfstandig uitvoeren

Leerling-kenmerken: taakgerichtheid

- Kan gedurende steeds langere tijd zelfstandig aaneengesloten blijven werken
- Kan meervoudige opdrachten aan, mits dit visueel ondersteund wordt
- Kan een bekende opdracht omzetten in uitvoering zonder begeleiding
- Schakelen van de ene naar de volgende activiteit is mogelijk, mits dit goed vantevoren is doorgesproken
- Heeft transfer mogelijkheden van handelen bij bekende taken
- Kan moeilijk vulling geven aan vrije momenten. (in de klas, in de gang, op het plein)

3. Profiel 4: plaatsing

De leerlingen worden met 4 jaar toegelaten in het SO. (Speciaal onderwijs) Zij worden dan geplaatst in de kleutergroep (4 – 6 jaar) In deze groep wordt nog geen specifieke profiel indeling gehanteerd. Met 6/7 jaar stromen ze door naar een combinatie SO groep (6/7 – 12 jaar) waarin leerlingen met profiel 2 t/m 4 worden geplaatst. Kern van het onderwijsaanbod vormt het onderwijs van taal en rekenen. Als de leerling dmv groepsinstructie methodisch kan werken aan de vakgebieden schriftelijke taal en rekenen, dan worden zij bij voorkeur in een groep met profiel 3 en 4 leerlingen geplaatst. De sociaal emotionele ontwikkeling speelt daarbij een belangrijke rol.

Als bij de evaluaties blijkt, dat een leerling op alle vakgebieden boven het niveau van de profiel 4 doelen presteert, wordt hij/zij doorverwezen naar het SBO.

Op 12 jarige leeftijd worden deze leerlingen geplaatst in de VSO (Voorgezet Speciaal Onderwijs) brugklassen met het accent op cognitie.

(Na de SO periode stroomt de leerling door naar Praktijkonderwijs, indien alle vaardigheden op niveau 10 van de leerlijn beheerst worden en de CITO-scores minstens op niveau M4 voldoende

behaald worden. De sociaal emotionele ontwikkeling moet daarbij passen binnen het PRO-onderwijs).

De leerlingen krijgen in de brugklas les in de eigen mentorgroep. Groepsdoorbrekende activiteiten zijn er nauwelijks. De leerlingen blijven tot 15 jaar in deze brugklas. Daarna worden ze geplaatst in het praktijkonderwijs of in een praktijkklas van het VSO (16 – 17 jaar) De stageklassen vormen de uitstroomfase. Na een aantal individuele stages stromen de leerlingen uit naar arbeid. (sociale werkvoorziening of een plek in een bedrijf. Voor leerlingen die het gewenste niveau op de leerlijnen sociaal emotionele ontwikkeling en leren niet halen vanwege de invloed van comorbiditeit op het functioneren, is plaatsing in de dagbesteding een optie.

4. Profiel 4: (ortho) pedagogische aanpak

basisprincipes ten aanzien van structuur

Structuur in begeleidingsstijl

- Wees duidelijk over het gewenste gedrag (benoemen)
- Leer adequate omgangsvormen expliciet aan.
- Leren vindt plaats vanuit het principe van empowerment
- Gebruik weinig taal
- Geef doe opdrachten
- Benadruk sterke kanten: bijv. visuele gerichtheid van de meeste leerlingen dmv visualiseren van leerprocessen /opdrachten
- Geef één opdracht tegelijk; meerdere opdrachten werken verwarrend (SO) in de VSO kunnen meerdere opdrachten gegeven worden, mits ondersteund door stappenplannen of een door middel van een dagschema.
- Gebruik duidelijke woorden. Spreek in korte, richtinggevende 'doe' zinnen. Doe dit... Pak dat..Voor deze leerling is het belangrijk om in heldere, concrete taal te spreken en te handelen. 'Misschien', 'soms', 'vaak' zijn woorden die zoveel mogelijk vermeden dienen te worden (zeg wat je bedoelt, en doe wat je zegt)
- Bouw routines op: dingen gaan op dezelfde manier; dit geeft rust en veiligheid
- Bouw rituelen op: werk met werkkleding voor het vergroten competentiegevoelens

Leerkrachtvaardigheden: structuur in tijd

- Zorg voor een visueel dagprogramma.
- Markeer werkmomenten met een time timer

Leerkrachtvaardigheden: Algemeen

- Laat leerling zelf keuzes maken binnen kaders, om autonomiegevoel te ontwikkelen.
- Blijf aanwezig en herhaal regels meerdere keren per dag.
- Bied structuur door telkens te benoemen wat je verwacht.
- Laat leerling binnen duidelijke kaders en afspraken individueel taken vervullen.
- Leg uit waarom je handelt zoals je handelt.
- Zorg voor selectie en regulering van prikkels.
- Het onderwijs en de aanpak van leerlingen is niet leerkrachtafhankelijk. Dit betekent dat de routine doorloopt bij afwezigheid van de leerkracht.
- Heb begrip voor de problemen van de leerling en het soms bizarre gedrag. (in samenhang met comorbiditeit)
- Wees voorzichtig met het beroep doen op gevoelsmatig inzicht.
- Houd distantie en hanteer een neutrale benadering.

Leerkrachtvaardigheden: Leerkrachtgedrag:

- Pas een uitnodigende, positieve en duidelijke benadering toe in leerling contact.
- Vermijd gevoelens van afwijzing, werk met positieve bekrachtigers en beloning; gewenst gedrag benadrukken, ongewenst gedrag niet teveel benadrukken.
- Heb respect voor de leerling en win zijn vertrouwen. Sfeer en houding bepalen de individuele relatie met de leerling.

- Speel flexibel in op situaties.
- Waardeer eigen de eigen inbreng van leerlingen.
- Wees creatief in denken en doen om steeds opnieuw lesprogramma's aan te passen en/of te ontwikkelen om passend onderwijs te kunnen bieden.
- Wees consequent in de uitvoering van regels en afspraken.

Leerkrachtvaardigheden: Communicatie

- Ondersteun de communicatie op concrete wijze door te werken met picto's, foto's of concrete verwijzers
- Gebruik niet teveel taal. Formuleer kort en bondig,. Laat vooral ook zien wat je wilt. De leerkracht is model
- Ondersteun sociaal gedrag door middel van stappenplannen in de vorm van foto's picto's of schrift
- Zorg dat je de aandacht van de leerling hebt, voordat je instructie geeft.
- Beperk je taalgebruik: praten is prikkelen. Daarom kort, enkelvoudig en eenvoudig formuleren.
- Verval niet in discussies (welles-nietes). Een gebaar maakt vaak meer indruk dan veel gepraat.
- Gebruik duidelijke taal, geen figuurlijke taal. De leerling ervaart de wereld namelijk op een andere manier, en kan andere betekenissen geven aan taal. Vermijd ironie en sarcasme en reflecteer na een grapje altijd even en benoem expliciet dat het een grapje was.

Leerkrachtvaardigheden: Regels:

- Gebruik zoveel mogelijk non-verbale signalen.
- Structureer blijvend voor, herhaal steeds regels en afspraken.
- Doseer het gebruik van time-out en maak hierover duidelijk afspraken met individuele leerlingen
- Maak afspraken (contract) over wanneer welke maatregel wordt toegepast. Bij sommige leerlingen werkt het wel goed om een time-out te nemen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen

Leerkrachtvaardigheden: Positieve benadering / bekrachtiging

- Benoem zoveel mogelijk het gewenste gedrag.
- Probeer alert te zijn op positief gedrag, hoe miniem ook, en beloon dit direct. Probeer negatief gedrag te negeren voor zover dit mogelijk is. Negatieve aandacht is voor deze leerlingen vaak ook een 'beloning.' Belonen werkt beter dan straffen.
- Stel samen met de leerling de beloners vast. Dit werkt motiverend.
- Bepaal eerst welk positief gedrag je wilt zien, voordat je het ongewenste gedrag gaat veranderen.
- Besteed positieve aandacht door kleine opdrachten direct hoog te waarderen (opdrachten waarvan je zeker weet dat de leerling ze goed kan uitvoeren zodat succeservaringen verzekerd zijn). Positieve aandacht betekent ook: probleemsituaties voorzien en preventief te werk gaan. Bijvoorbeeld door de leerling van tevoren te vertellen wat er gaat gebeuren als iets van de normale dagelijkse gang van zaken afwijkt.
- Wees voorzichtig met het oefenen van zwakke vaardigheden.

5. Profiel 4: (ortho) didactisch aanbod

Aanbod algemeen

Voor leerlingen met profiel 4 is het belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan de leervakken. Leerlingen met dit profiel hebben de mogelijkheid om hun cognitieve vaardigheden goed toe te passen in praktische (werk)situaties. De ontwikkeling hiervan moet daarom lang een speerpunt vormen in het onderwijsaanbod aan leerlingen met dit profiel.

In de SO vormt een methodisch aanbod van rekenen en taalonderwijs de kern van het onderwijs. De

SO afdeling maakt hierbij gebruik van reguliere basisschool methodes.

In de VSO blijft het methodisch aanbieden van lezen en rekenen in de brugklasperiode (12 – 15 jaar) belangrijk. Deze leerlingen laten in deze periode nog veel ontwikkeling zien in de leervakken. Daarna wordt het aanbod van praktijkvakken met daaraan gekoppelde beroepscompetenties steeds belangrijker. In de praktijkklassen (15/16 jaar) en de stageklassen leren leerlingen arbeidsvaardigheden in een praktijksituatie. Ook kiezen ze in deze periode voor een uitstroomrichting.

Via stages vinden deze leerling een werkplek in de maatschappij.

De leerling met een Profiel 4 leert zowel van een theoretisch aanbod als ervaringsgericht. Hij weet eenvoudige theoretische kennis om te zetten in praktisch handelen. In de VSO vormt het behalen van erkende certificaten (zoals VCA en brommercertificaat) onderdeel van een mogelijk onderwijsaanbod. Er worden referentieniveaus taal en rekenen vastgelegd. De referentieniveaus zijn in dit profiel streefniveaus. Aan het eind van het VSO geeft de school aan waar de leerling staat ten opzichte van de referentieniveaus.

Naast het aanleren van cognitieve vaardigheden wordt er uiteraard aandacht besteed aan het ontwikkelen van de praktische vaardigheden en aan de ontwikkeling van het gedrag en het vergroten van de sociaal emotionele vorming.

Door open en vrije opdrachten bij cultuureducatie te geven, stimuleren we het zelfvertrouwen van de leerlingen, door aan te sluiten bij hun eigen “ik” kunnen ze hun persoonlijkheid verder ontwikkelen naar een zo groot mogelijke zelfredzaamheid in onze maatschappij.

Bij de ontwikkeling van het gedrag is het streven erop gericht om de leerling te helpen bij de ontwikkeling van zelfvertrouwen en het vergroten van zelfkennis via het benadrukken van positief gedrag. De ontwikkeling van een goede taak- en werkhouding vormt hierbij ook van jongs af aan een doel op zich. De ontwikkeling van de sociale competentie vaardigheden houdt onder andere een aanbod van burgerschapskunde en het leren samenwerken met anderen in. Het sociaal functioneren van de leerling in de maatschappij vormt de spil van het onderwijsaanbod bij het aanleren van deze vaardigheden.

Leerlingen met profiel 4 kunnen zich over het algemeen via gesproken taal voldoende tot goed uiten en de ander begrijpen. Bij complexere vormen van communicatie en handelen in sociale- en/of praktijksituaties is het ondersteunen van de communicatie door middel van het hanteren van (sociale) stappenplannen gewenst.

Leerkrachtvaardigheden: algemeen

Er wordt lesgegeven volgens de volgende principes

- Deel leerstof op in overzichtelijke stappen.
- Maak individuele stappenplannen
- Visualiseer gedrag
- Pas positieve bekrachtiging toe
- Buig angstig en/of agressief gedrag om
- Pas het ADI model toe
- Versterk de taakoriëntatie. (bij leerlingen met comorbiditeit een taak altijd aanbieden op dezelfde wijze)
- Geef lesovergangen duidelijk en tijdig aan. (leerlingen moeten zich hierop voor kunnen bereiden)
- Bereid leerlingen voor op vrije situaties. Bespreek – indien nodig - wat leerlingen dan gaan doen. (visualiseren tijd door inzetten van een time timer)
- Splits lesstof op in overzichtelijke deeltaken, waarbij er niet teveel verschillende opdrachten ineens gegeven worden
- Zorg voor kortere luistertijd en meer “doetijd”
- Besteed veel aandacht aan motivatie
- Zorg voor goede afwisseling inspanning en ontspanning

Leerkrachtvaardigheden: Communicatie algemeen **Uitgangspunt is positieve bekrachtiging.**

- Maak contact.
- Geef leerlingen voldoende bedenktijd (minimaal 10 sec wachten).
- Spreek de leerling bij de naam aan.

- Gebruik een stellende, directieve, maar neutrale wijze van communicatie. (gebruik woorden nu en praat in de ik-vorm tijdens de instructie)

Leerkrachtvaardigheden: communicatie tijdens de instructie / verwerking

- Zet stappenplannen, foto's, film etc. dagelijks in om het leerproces te ondersteunen en de dagindeling te verhelderen
- Verduidelijk en visualiseer de leerstof en de opdracht tijdens de les meerdere malen. Herhaling is noodzakelijk!. Ondersteun de mondelinge instructie visueel met behulp van schema's, stappenplannen, filmpjes etc.
- Zorg voor een rijke, didactische leeromgeving. Maak gebruik van de computer en het digibord. Deze bieden veel structuur, zijn zelfcorrigerend en geven snel feedback.
- Visualiseer groepsregels en hang deze zichtbaar op in de klas
- Controleer meerdere malen of de leerling snapt wat er van hem verwacht wordt door hem regelmatig de leerstof of de opdracht te laten samenvatten.(wat gaan we leren, wat moet je doen?)
- Geef niet vanuit de verte instructie (de leerkracht is nabij de leerling en zorgt voor persoonlijk (oog)contact tijdens het geven van instructie.)

Leerkrachtvaardigheden: Regels:

- Kies samen met de leerlingen de belangrijkste regels.
- Regels zijn er om steun te bieden, niet om te straffen of te verbieden.
- Hou je zelf ook aan de regels.
- Hanteer regels consequent
- Hang de regels voor iedereen zichtbaar op.

Regelkenmerken:

- Eenduidig
- Stellend en directief zijn, er is geen ruimte voor discussie ("Ik wil dat je...").
- Positief gesteld

Leerkrachtvaardigheden: Kennis:

- Kennis van leerlingen met een verstandelijke beperking
- Kennis van de invloed van psychiatrische beelden bij leerlingen met een verstandelijke beperking
- Kennis van verschillende syndromen en ziektebeelden

Leerkrachtvaardigheden: Klassenmanagement

- Maak gebruik van een vast dagrooster
- Voorkom afleiding, zorg voor een rustige werkomgeving. (de deur dicht)
- Hanteer vaste afspraken bij hulp vragen
- Geef alles een vaste plek voorzien van labels
- Neem een centrale plek in als leerkracht
- Hanteer duidelijke looproutes

Leerkrachtvaardigheden: feedback geven

- Geef direct eenduidige en heldere feedback op gewenst en ongewenst gedrag
- Wees kort en duidelijk in je reacties
- Leg niet uit wat er mis is gegaan maar benoem welk gewenst gedrag ervoor in de plaats moet komen
- Bekrachtig onmiddellijk het gewenste gedrag, zodra je dit waarneemt.
- Maak gebruik van een beloningssysteem

6. Profiel 4: kernleerlijnen en vakaanbod in de SO (4 - 12 jaar)

Aanbod SO afdeling

1. De nadruk van het onderwijsaanbod in de SO ligt op aanleren van lees- en rekenvaardigheden, vaardigheden op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling, het aanleren van een juiste taak- werkhouding en het vergroten van de (zelf)redzaamheid van de leerling. Taal – en rekenonderwijs wordt methodisch en op niveau aangeboden en is voor leerlingen met een profiel 4 gericht op het verwerven van een zo hoog mogelijk reken- en leesniveau (minimaal Cito M4 voldoende voor het lezen en minimaal CITO M4 voldoende voor rekenen bij het verlaten van de SO)
2. Leerlingen krijgen lezen en taal methodisch aangeboden vanaf de leeftijd van 6/7 jaar met behulp van de leesmethode Veilig Leren Lezen en taalmethode Taal op Maat. Rekenen wordt aangeboden met behulp van de methode Reken Zeker. Daarnaast is aandacht voor het verwerven van praktisch toepasbare reken- en taal vaardigheden. Klokkijken, geldrekenen en meten /wegen worden methodisch aangeleerd en geoefend. Het schrijven wordt methodisch d.m.v. de methode Schrijven op Maat aangeleerd. Spelvaardigheden worden aangeboden in de vorm gezelschapsspelen, waarbij het accent ligt op het leren wachten op je beurt, leren omgaan met winst en verlies en uiteraard het plezier hebben in het samenspel met andere leerlingen.
3. *Wonen*: In de SO groepen wordt ook aandacht besteed aan het aanleren van woonvaardigheden die nodig zijn om later zo zelfstandig mogelijk mee te kunnen participeren in de toekomstige woonvorm. Denk daarbij aan zelfstandig douchen, boodschappen doen, boodschappenbriefje maken, zoeken van producten in de winkel etc. De leerlingen krijgen weektaken, waardoor zij verantwoordelijkheid krijgen voor het doen van huishoudelijke taken.

Onderwijs aanbod gerelateerd aan de kern leerlijnen en de belangrijkste methodes in schematisch overzicht

Leerlijn: niveau 9 / 10	onderdeel	Belangrijkste methodes
Schriftelijke taal	Leest op AVI-M4/E4 Schrijft lettergroepen (l-k, a-n, j-g) in een onderling variërende hoogte Begrijpt verschillende soorten eenvoudige teksten (verhaal, instructie-tekst, info-tekst) Schrijft een tweewoordszin bij een afbeelding of eigen werkstuk (ik ren) Voorspelt adv de achterkant van een boek de inhoud. CITO: M4	Peuterplein Kleuterplein VSvS/VLL Taal op Maat Schrijven op Maat
Rekenen en wiskunde	Behaalt een voldoende op de toets van de methode RekenZeker: 4C CITO: M4	Peuterplein Kleuterplein Rekenboog RekenZeker
Sociaal emotionele vaardigheden	Durft zichzelf te laten zien in een onbekende situatie (loopt zeker een winkel in, kijkt caissière aan). Houdt bij het kiezen rekening met de voorkeuren van een ander (cadeautje kopen, taken verdelen). Komt voor zichzelf op wanneer hij onjuist behandeld wordt. Gaat adequaat om met gevoelens van nervositeit en onrust (heeft geduld, zoekt oplossing om rustig te worden). Houdt rekening met de voorkeur van een ander. Benoemt verschillende oorzaken en	Stip Kijk en Beleef Cultuureducatie

	oplossingen bij ruzie.	
Leren leren	Beschrijft hoe hij twee taken achter elkaar gaat doen in een taakplanning Zelfstandig werken: Doet zelfstandig twee op zichzelf staande, bekende taken achter elkaar Reflectie op eindproduct: Controleert achteraf of zijn werk aan meerdere kwalitatieve (subjectieve) eisen voldoet Samenwerken: Maakt voor een bekende taak (3-4 stappen) met meer dan twee andere leerlingen een taakverdeling en voert de taak samen uit Zet zich langere tijd in voor werk dat hij niet leuk vindt	BZL volgens afspraak op schoolniveau Cultuureducatie
Motorische ontwikkeling	Maakt een werkstuk met een combinatie van werkelijkheid en fantasie (auto met vleugels) Houdt zich aan de basisregels van veel gespeelde tik-, slag- en doelspelen	Peuterplein Kleuterplein Leerlijn bewegingsonderwijs WAVL

7. Profiel 4: Ontwikkelingsperspectief en uitstroom

De WA van Lieflandschool hanteert leerlijnen om de ontwikkeling van haar leerlingen te volgen en inzichtelijk te maken. Leerlijnen zijn onderverdeeld in 16 leerstof niveaus, waarin de moeilijkheidsgraad van de leerstof langzamerhand oploopt van basaal (niveau 1) naar een complexer (niveau 16) De leerlingen met profiel 4 ontwikkelen zich volgens onderstaand schema. De leerlingen ontwikkelen zich op het ene leergebied anders, dan op het andere. De van Lieflandschool streeft ernaar om het hoogst haalbare uit haar leerlingen te halen. Op deelgebieden zullen de leerlingen met het profiel 4 zich verder ontwikkelen dan het gele schema en op deelgebieden minder ver. Streefniveau is niveau 15 van de CED leerlijnen op de belangrijkste kernleerlijnen

Op 12 jarige leeftijd maakt de school een definitieve keuze of een leerling doorstroomt naar het VSO ZML of uitstroomt naar het PRO.

De criteria voor uitstroom naar het PRO zijn:

- TIQ > 55
- Harmonische ontwikkeling op de kernleerlijnen (niveau 9/10)
- Functioneringsniveau CITO M4 voldoende voor het vakgebied taal en M4 voldoende voor vakgebied rekenen.

Het ontwikkelingsperspectief met het daaraan gekoppelde uitstroomniveau wordt mede bepaald door het behaalde niveau op de leerlijnen. Als leerlingen nog heel jong zijn, kan dit nog niet precies bepaald worden. Naarmate de school doorlopen wordt, kan het perspectief scherper worden omschreven.

Leerlingen met overwegend profiel 4 (geel) stromen door naar de afdeling VSO van het ZML-onderwijs of naar het PRO. Zij kunnen op circa 18 - jarige leeftijd uitstromen naar arbeid. Dit kan zijn een baan bij een regulier bedrijf of werken bij de Sociale Werkvoorziening. Leerlingen met comorbiditeit, waarbij de bijkomende problematiek het zelfstandig functioneren van de leerling fors belemmert, kunnen hierdoor uitstromen naar dagbesteding met arbeidsmatige activiteiten. (uitstroom profiel 3, (roze))
In de schoolgids kunt u lezen waar de schoolverlaters uiteindelijk uitstromen in het hoofdstuk leeropbrengsten

Leeftijd	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13
Leerjaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
DL start	-19	-9	1	11	21	31	41	51	61
DL eind	-10	0	10	20	30	40	50	60	70
Profiel 4 (IQ 50-69)									
Niveau ZML + % behaald	2: 100%	3: 100%	4: 100%	5: 100%	6: 100%	7: 100%	8: 50%	8: 100% 9: 50%	9: 100%
≈ F.niveau	M1	M1E1-E1	E1M2	M2E2	E2M3-M3	M3-M3E3	E3	E3-E3M4	M4-M4E4
CITO toets			R: ZML (4-6) T: ZML (4-6) SEO ZML	R: ZML (4-6) T: ZML (4-6) SEO ZML	R: ZML (6-8) T: ZML (6-8) SEO ZML	SEO ZML RW: M3E3 DMT/AVI: M3 TL: M3 S: M3 Wo: M3	SEO ZML RW: E3 DMT/AVI: E3 TL: E3 BL: E3 S: E3 Wo: E3	SEO ZML RW: M4 DMT/AVI: M4 TL: M4 BL: M4 S: M4 Wo: M4	SEO ZML RW: M4 DMT/AVI: M4 TL: M4 BL: M4 S: M4 Wo: M4
Behaald niveau methode gebonden toets		Vss: K1 voldoende	Vss: K2 voldoende	Vss: K3 voldoende Rz: 3a voldoende	Vss: K6 voldoende Rz: 3b voldoende	Vss: K9 voldoende Rz: 3d voldoende	Vss: K12 voldoende Rz: 3e voldoende	Tom: 4a en Som: 4a: voldoende Rz: 3f voldoende	Tom en Som: 4a voldoende Rz: 4a-c
Gebruikte methode of leerlijnen CED	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb Vss	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss, Rz	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss, Rz	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss, Rz	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss, Rz	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss, Rz	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss, Rz, TOM, SOM	Ll, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss, Rz, TOM, SOM

8. Profiel 4: Leerlingvolgsysteem en toetsing

De ontwikkeling van de leerling wordt bijgehouden in Parnassys. Dit is het digitale leerlingvolgsysteem van de school. In dit leerlingvolgsysteem zijn alle leerlijnen, met de daarbij behorende doelen opgenomen. Na een lessencyclus waarbij de leerstof gericht op het behalen van een specifiek doel wordt aangeboden, noteert de leerkracht het leerresultaat in het leerlingvolgsysteem.

Het beoordelen of doelen behaald zijn vindt plaats op 3 verschillende manieren:

1. Door het afnemen van ZML-*Cito toetsen*. Een Cito toets is een onafhankelijke, genormeerde toets. De zml toetsen geven aan welk CED niveau beheerst wordt.
2. De kleuters (leerlingen tot 6 jaar) worden niet getoetst (in navolging van landelijk beleid)
3. Door het afnemen van *methode gebonden toetsen*. (bijv. de leesmethode VLL toetst na elk leerstofblok de vaardigheden mbv een toets)
4. Door het *observeren* van leerlingen in de klas. Bijv. doel: kan rits vastmaken. Dit kan de leerkracht observeren in de dagelijkse klassensituatie

Per leerling wordt in het OPP geëvalueerd:

- a. Welk niveau van de leerlijn de leerling voldoende beheerst.
- b. Welke niveau van de methodegebonden toetsen de leerling voldoende beheerst.
- c. Welk niveau van de Cito toets voldoende wordt beheerst.

Tijdens de evaluatiebesprekingen wordt de ontwikkeling van hun zoon/dochter met de ouders besproken.